

Kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimas – kirtis gyvenimo kokybei

42-jų šalių gyventojų seksualinio elgesio ypatumų tyrimas atskleidė, kad aukštą kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo riziką turi vienas iš 20-ties tyrime dalyvavusių asmenų. Nors sutrikimas reikšmingai neigiamai paveikia asmeninio, socialinio gyvenimo, mokymosi, darbo ir kitas svarbias veiklos sritis, nerimą kelia tai, jog tik kas 7-tas kreipiasi pagalbos. Tarp daugiau nei 82 tūkstančių tyrimo dalyvių – ir 2094 asmenys iš Lietuvos.

„Šio pasaulinio tyrimo metu surinktą milžinišką duomenų kiekį mokslininkai tyrinėja įvairiais aspektais, o pirmasis jų analizės taikinytis – kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimas, kuriam būdingas toks asmens įsitraukimas į seksualinę veiklą, kad ji tampa svarbiausia gyvenime, dėl to nukenčia kiti interesai, veiklos, pareigos“, – sako dr. Julius Burkauskas, klinikinis psichologas, LSMU Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkas, Skaitmeninės etikos centro ekspertas, tyrinėjantis probleminį interneto naudojimą, kurio viena iš formų – probleminis pornografijos naudojimas, pasireiškiantis ir kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo atvejais.

Minimam sutrikimui būdingas nuolat patiriamas sunkumas ir nesėkmingi bandymai kontroliuoti ar sumažinti intensyvius, pasikartojančius seksualinius impulsus, potraukį, seksualinį elgesį – tai kartojasi, nepaisant neigiamų pasekmių ar beveik visiško pasitenkinimo nebuvimo.

Pasak dr. J. Burkausko, tyrimo išvados atskleidžia, kad 5 proc. tyrimo dalyvių turėjo labai didelę kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo riziką. Didelės sutrikimo rizikos procentas įvairiose šalyse svyravo nuo 2-5 proc. (pvz., Portugalija, Austrija, Belgija, Vengrija, Kroatija, Čekija, Vokietija, Italija, Izraelis, Šiaurės Makedonija, Lenkija, Šveicarija, Ispanija) iki 10-15 proc. (pvz., Bolivija, Bangladešas, Kinija, Ekvadoras, Indija). Duomenys rodo, kad sutrikimo rizika yra susijusi su respondentų lytimi (vyrai 8 proc., moterys 2 proc.) ir seksualine orientacija (heteroseksualūs asmenys 4 proc., homoseksualūs 8 proc., biseksualūs 6 proc.).

„Galima teigti, kad pasauliniu mastu kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo rizika pagal dažnumą yra panaši į kitų psichikos sutrikimų paplitimą, – sako prof. dr. Vesta Steiblienė, gydytoja psichiatrė, LSMU Neuromokslų instituto Elgesio medicinos laboratorijos mokslininkė. – Apsunkindamas intymų gyvenimą, kaip vieną iš labai svarbių asmens pilnavertiško funkcionavimo sričių, šis sutrikimas sukelia didelę kančią jį patiriantiems asmenims. Žvelgiant iš visuomenės sveikatos perspektyvos, labai svarbu paminėti, kad tik 14 proc. didelės sutrikimo rizikos grupės asmenų kreipėsi į specialistus. Asmenys teigė sprendimą kreiptis pagalbos dažniausiai atidėję dėl egzistuojančios stigmos ir terapijos kainos. Todėl itin svarbu didinti visuomenės informuotumą apie kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimą, skatinti kreiptis pagalbos, tuo pačiu didinant terapijos prieinamumą ir pagalbos galimybes.“

Lietuvos psichologų sąjungos prezidentė Aina Adomaitytė patiriančius kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo simptomus ragina ir drąsina kreiptis pagalbos: „Lietuvoje diagnostines ir gydymo paslaugas teikia psichikos sveikatos centrai ir privatūs psichiatrai, psichologai, psichoterapeutai ir seksologai. Mūsų sąjungoje veikia grupė specialistų, kurie gilinasi ir į LGBTQIA+ grupės asmenų patiriamus iššūkius, ir į platesnius su seksualumu susijusius klausimus.“

Mokslininkai siekia parengti įrodymais pagrįsto kompulsyvaus seksualinio elgesio sutrikimo gydymo gaires, adaptuojant jas pagal šalių kultūrinius kontekstus ir akcentuojant svarbiausius neigiamus biopsichosocialinius padarinius. Šiandienos mokslinių tyrimų duomenimis, kognityvinė elgesio terapija yra viena iš labiausiai rekomenduojamų psichoterapijos formų patiriantiems šį sutrikimą.

Pirmoji mokslinė publikacija, parengta analizuojant šio plataus masto pasaulinio seksualinio elgesio tyrimo duomenis, publikuota [elgesio priklausomybių žurnale AKJournal](#).

Daugiau informacijos:

Rasa Jauniškienė, +37068698686, rasa@e-etika.lt

Oficiali tyrimo svetainė <https://internationalsexsurvey.org/>